

**ШТРИХИ ДО ПОРТРЕТА
СУЧАСНОЇ БІБЛІОТЕКИ ДЛЯ ДІТЕЙ:
РЕКЛАМА, РЕСУРСИ, ПРОГРАМНА ДІЯЛЬНІСТЬ**

«ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСНА БІБЛІОТЕКА ДЛЯ ДІТЕЙ
ІМ. ДНІПРОВОЇ ЧАЙКИ»
ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

**ШТРИХИ ДО ПОРТРЕТА
СУЧАСНОЇ БІБЛІОТЕКИ ДЛЯ ДІТЕЙ:
РЕКЛАМА, РЕСУРСИ, ПРОГРАМНА ДІЯЛЬНІСТЬ**

Збірник матеріалів Херсонської ОБД до Всеукраїнського
огляду-конкурсу обласних бібліотек для дітей 2013 року

Херсон
2014

ББК 78.347.241(4УКР-4ХЕС)

Ш 93

Штрихи до портрета сучасної бібліотеки для дітей: реклама, ресурси, програмна діяльність : збірник матеріалів Херсонської ОБД до Всеукраїнського огляду-конкурсу обласних бібліотек для дітей 2013 року / Крижановська О. В., Ракша А. Б., Чернієнко Ю. М.; ред. Попова Н. Ф.; КЗ «Херсонська обл. б-ка ім. Дніпрові Чайки» Херсонської облради. – Херсон, 2014. – 40 с.

Від редактора

У 2013 році, згідно з наказом Міністерства культури України ¹, уперше відбувся Всеукраїнський огляд-конкурс обласних бібліотек для дітей (згідно з положенням, у подальшому передбачається його проведення один раз на два роки). Херсонська обласна бібліотека для дітей запропонувала для конкурсу чотири матеріали і, таким чином, взяла участь у трьох номінаціях фахового змагання: «Обслуговування користувачів», «Організаційно-методична робота» та «Електронні ресурси в роботі бібліотеки», здобувши відзнаки огляду-конкурсу у двох номінаціях². Автори-укладачі робіт-переможців - Анжела Борисівна Ракша та Юлія Миколаївна Чернієнко - нагороджені дипломами.

До збірника включені усі чотири конкурсні роботи, що презентують різні аспекти діяльності бібліотеки напередодні її 90-річчя.

¹ <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0309-13> - наказ Міністерства культури України про затвердження Положення про огляд-конкурс.

² <http://www.chl.kiev.ua/default.aspx?id=6551> – про підведення підсумків Всеукраїнського огляду-конкурсу обласних бібліотек для дітей.

*Номінація «Організаційно-методична робота.
Організація рекламно-інформаційної роботи бібліотеки
та реклама бібліотеки у засобах масової інформації»*

**Грані творчості бібліотекарів,
або Рекламна діяльність Херсонської обласної
бібліотеки для дітей (2012-2013 роки)**

*Чернієнко Юлія Миколаївна,
головний бібліотекар відділу обслуговування
читачів-учнів 5-9 класів*

Мрія кожного бібліотекаря і призначення кожної бібліотеки – стати востребуваною і життєво необхідною для великої кількості читачів, подарувати кожній дитині чи дорослому насолоду від читання, допомогти реалізувати творчий потенціал. Тому Херсонська обласна бібліотека для дітей використовує всі можливі засоби для поширення інформації про свої послуги серед населення міста Херсона. І, звичайно, обирає найактуальніші, найяскравіші, найдієвіші.

Так, на фасаді бібліотечної будівлі було встановлено великий логотип нашої бібліотеки, щоб його було видно здалеку. Особливістю цієї **вивіски** є й те, що вона світиться в темний час доби. Тому кожному перехожому одразу стає зрозуміло, що перед ним – саме бібліотека, послугами якої він може скористатися найближчим часом, можливо, просто зараз. Привабливим є не лише яскравий логотип, але й стильні тони, які використано в оздобленні бібліотечного фасаду. Ще фасад ХОБД, а точніше – широкий простір скла вхідних дверей, використовується як бібліотечна «вітрина» - саме тут ми щотижнево інформуємо наших читачів про різноманітні заходи: рекламуємо наші клуби та акції, повідомляємо про події в житті бібліотеки.

Спеціально для бібліотеки випускниками Херсонського національного технічного університету був розроблений її

фірмовий стиль (дизайн, логотип та ін.), який з того часу широко використовується: в офіційних (фірмові бланки, макети видань) і електронних документах (на локальних носіях та в мережі Інтернет), а також при виготовленні бейджів для співробітників бібліотеки, у слайд-презентаціях, в яких бібліотека звітує про свою діяльність або презентує програмну й проектну діяльність тощо.

Рекламне **оформлення бібліотечного простору** також є ефективним, бо воно не тільки привертає читача гарним дизайном, але і повідомляє про всі її послуги. Інтер'єр Херсонської обласної бібліотеки для дітей, індивідуальний для кожного відділу, зроблений у сучасному стилі, добре упізнаваний. Оскільки останнім часом у холах, коридорах та більшості приміщень відділів бібліотеки було зроблено ремонт, то бібліотечний інтер'єр помітно змінився на краще. Тому було вирішено повністю оновити дизайн рекламних банерів, куточків та інформаційних і релаксаційних зон.

Спершу це було зроблено у коридорі перед Інтернет-центром: зону Wi-Fi стилізовано під прес-бар, де відвідувачі

можуть не тільки скористатися бездротовим Інтернетом, почитати пресу, але й дізнатися про бібліотечні заходи, що мають відбутися незабаром.

Прес-бар містить кілька розділів, що можуть бути корисними користувачеві: «Рецепт успіху від...» (ми регулярно оновлюємо тут вислови відомих людей), «Гаряча книжка» (рекомендуємо до прочитання книжкові новинки, що з'явилися у фонді бібліотеки), «Фреш-новина» (культурна подія, що сталася нещодавно у місті), «Сюрприз від шефа» (відомості про найновіший IT-винахід), «Сьогодні на десерт» (корисне побажання читачеві). А інформація про веб-представництва бібліотеки та відділу Інтернет-послуг розміщена на намальованих елегантних келихах для напоїв.

У самому Інтернет-центрі привертають увагу стильні інформаційні стенди, що повідомляють про відділ та його послуги. Зелені полицки у вигляді дерева та ялинки розкривають фонд відділу: друковані та електронні видання; банери-«хмарки» акцентують увагу на електронній адресі бібліотеки, банер «Інформаційна планета» пропонує читачам ознайомитися з новинками книжкового світу різних країн. Стильно і яскраво оформлені комп'ютерні мишки, поштові конвертики із крилами, що умить доставлять будь-яке електронне повідомлення, та квіти із комп'ютерною символікою залишають приємне враження у всіх відвідувачів відділу³.

Використовуються з рекламною метою й *елементи оздоблення приміщень*. Так, натяжна стеля у секторі документів іноземними мовами містить рекламну інформацію про розділ бібліотечного сайту «Вікно в Америку для майбутніх лідерів» і повідомляє його віртуальну адресу, щоб ця інформація було завжди перед очима читачів та гостей бібліотеки. Але дизайн стелі цим не обмежується. Він виконаний у привабливому для

³ Зі зразками дизайну ІТ радимо ознайомитись за фото, розміщеними у блозі відділу інтернет-послуг Херсонської ОБД: <http://xobd-ic.blogspot.com/> або ж за 3D-панорамою відділу: <http://www.library.kherson.ua/lw/2014/03/віртуальна-екскурсія-бібліотекою/>.

дітей стилі: до неба злітають три повітряні кулі із пасажирами – всім добре знайомими мультиплікаційними героями на борту: персонажами із циклу мультфільмів про українських козаків, тваринами із серії мультиків «Мадагаскар» та улюбленцями сучасних дітей – Машею і Ведмедем. Одна з повітряних куль оформлена у кольорах українського прапора, інша – американського, а третя поєднує в собі стяги інших країн, книги

мовами яких знаходяться у цьому підрозділі бібліотеки:

Така яскрава і симпатична реклама не тільки робить ошатним приміщення, але і доносить до користувачів потрібну інформацію.

Наразі за спеціально розробленим ескізом оформлюється стіна холу, що міститься на другому поверсі бібліотеки. Уявіть собі гарну галявину з ручаєм, що протікає посередині й умовно ділить простір на два береги, обабіч яких граються, спілкуються і відпочивають із книжкою діти. А над ними майорить сонечко і під світлими хмарками прослалася, наче веселка, різнобарвна закладинка, що бере свій початок із книги, що має промовисту

назву «ХОБД» (Херсонська обласна бібліотека для дітей). На галявинках – дороговкази, що не тільки вказують напрям до потрібного відділу бібліотеки, але й розповідають про нього – вміщують найважливішу інформацію: про клуби та проекти конкретного відділу. Ігри та розваги, спілкування з однолітками та читання цікавих книг, якими зайняті намальовані діти, розповідають про те, що можуть отримати потенційні користувачі того чи іншого структурного підрозділу бібліотеки.

Для реклами бібліотеки поза її стінами (наприклад, виїзний масовий захід, організація читальної зали «під відкритим небом» - у міських парках та скверах) використовується **реklamний щит**, на якому міститься назва, фото бібліотеки та її контактні дані.

Широко використовує у своїй рекламній діяльності бібліотека різноманітну **друковану рекламну продукцію**. Це закладинки з рекламою послуг як бібліотеки в цілому, так і кожного відділу зокрема, буклети, рекламні постери, візитівки.

Якнайкращому опануванню рекламною майстерністю співробітниками Херсонської обласної бібліотеки для дітей сприяють численні конкурси, які регулярно проводяться у бібліотеці. Нещодавно це був конкурс на найкращу книжкову виставку, а протягом усього 2012 року проходив конкурс на найкращий проект рекламно-інформаційного видання «малої форми». Серед завдань цього конкурсу основними були: оновлення рекламно-інформаційної продукції бібліотеки, розширення її жанрово-тематичного різноманіття, формування «видавничого портфелю» бібліотеки в означеному форматі.

Перед масштабними творчими акціями бібліотека розміщує у книгарнях, закладах культури, шкільних бібліотеках тощо яскраві інформативні рекламні постери (форматом А3-А2).

Останньою новинкою бібліотечної реклами, яка реалізована напередодні Південноукраїнського ярмарку бібліотечних інновацій «Бібліокре@тив-2013», стало оформлення **інформаційного «портфоліо»** (досьє) бібліотеки у вигляді стоячої папки з перекидними сторінками. На першій

сторінці розповідається про саму бібліотеку, ті послуги, які вона пропонує, щоб кожен читач міг обрати послугу на свій смак, а також вказано контактні дані бібліотеки: адресу, номер телефону, сайт, сторінки та групи у соцмережах. На наступних сторінках – короткий огляд історії книгозбірні, правила користування бібліотекою та її Інтернет-центром, перелік додаткових платних послуг, програма літніх читань у бібліотеці. Особливу увагу приділено бібліотечним клубам.

Вдалим продуктом власної видавничої діяльності бібліотеки стало видання *книжки-іграшки* «Бібліотека для генерації Google»⁴ наприкінці 2011 року, здійснене на кошти гранту програми «Бібліоміст» та за підтримки херсонського видавництва «Наддніпряночка». Родзинкою цього видання, що неодмінно привертає увагу своєї цільової аудиторії – дітей та підлітків, є те, що в ньому не тільки захоплює, динамічно розповідається про відділи та проекти бібліотеки, а робиться це в ігровій формі.

Про найяскравіші заходи Херсонської обласної бібліотеки для дітей також обов'язково повідомляється у херсонських *ЗМІ*.

Серед місцевих і регіональних видань, які на своїх сторінках інформують про події у бібліотеці та вміщують репортажі про них, - газета освітян Херсонщини «Джерела», обласна газета «Наддніпрянська правда», часописи «Идеальный праздник», «Херсонський вісник», «Гривна», «Гривна СВ», «Новий день», «Рідне місто – Херсон», тижневик «Горожанин и Горожанка», глянцевиий журнал «Потемкин-city» тощо.

За 2012-2013 роки в публікаціях у пресі було висвітлено такі події та аспекти діяльності Херсонської обласної бібліотеки для дітей, як:

- Південноукраїнський міжрегіональний ярмарок бібліотечних інновацій «Бібліокре@тив-2013», що відбувся у червні 2013 на базі Херсонської обласної бібліотеки для дітей;

⁴ <http://www.calameo.com/read/002270782528a1231c91f> - електронна версія книжки-іграшки.

- обласний інноваційний профорієнтаційний проект «ПрофіСтарт: юні обирають майбутнє», розрахований на три навчальні роки;

- міський конкурс відеопроєктів «CD і читай! Буктрейлери», як заключний етап трирічного конкурсу дитячого читання «Велика читацька пригода» (2010-2013 рр.);

- круглий стіл, на якому відбулося громадське обговорення питання про присвоєння бібліотеці імені Дніпрової Чайки;

- відкритий літературний конкурс "ФантФест", який провадиться спільно бібліотекою та оргкомітетом конкурсу "Гоголь-фентезі";

- веб-проект «Казочка на добраніч» - аудіоколекція народних та авторських казок, озвучених працівниками бібліотеки, опублікована в Інтернеті;

- проект «17-та сторінка нон-стоп» - цикл зустрічей із успішними особистостями нашого краю, видатними гостями Херсона, метою яких є продемонструвати учнівській молоді міста взаємозв'язок між успіхом і читанням (зокрема, висвітлено зустрічі із В. Сальдо, Т. Варушик, В. Літвином, В. Савченком та ін.) – один із форматів участі бібліотеки у Національному проекті «Україна читає дітям»;

- нову довгострокову обласну волонтерську акцію «П'ять кроків до успіху: увімкни бібліотеку!»;

- інтерв'ю з директором бібліотеки Анною Іванівною Бардашевською – про сучасне й перспективи розвитку головної дитячої книгозбірні області;

- обласну акцію «До школи з книжковим букетом»;

- проведення конкурсу «Найкращий читач України - 2013» на Херсонщині;

- анонси та репортажі про зустрічі читачів бібліотеки із відомими в Україні письменниками Сашком Дерманським та Олександром Єсауловим та багато іншого.

Час від часу на сторінках газети «Джерела» з'являються ановані тематичні огляди та огляди нових надходжень, в яких

мова йде про наявні у бібліотеці видання і даються рекомендації бібліотекарів (рубрика «Коло читання»).

На сторінках періодичних видань розповідається не лише про ті заходи, що відбулись у бібліотеці.

Так, щотижня подаємо анонси майбутніх заходів ХОБД у газеті «Гривна» і на місцевому радіо. Рекламні *постери та флаєри* розміщуються в книгарнях «Учбова книга», про що існує спеціальна домовленість з керівництвом цієї книготорговельної мережі. Таке розповсюдження рекламної інформації допомагає просувати відомості про бібліотеку серед відвідувачів магазинів – читацьких родин.

Справжньою «друкованою подією» став *специвипуск* науково-методичного, історико-культурного, літературно-художнього журналу «Русское Просвещение» (№ 2, 2013), цілком присвячений висвітленню діяльності Херсонської обласної бібліотеки для дітей та її співпраці з мережею шкільних бібліотек обласного центру.

На початку журналу директор Херсонської обласної бібліотеки для дітей Анна Бардашевська у своєму інтерв'ю поділилася «маленькими і великими бібліотечними секретами», розкрила складові успіху нашої книгозбірні.

У статті заступника директора Н. Ф. Попової «В поддержку детского чтения: проектная деятельность Херсонской областной библиотеки для детей» розповідається про проекти бібліотеки щодо підтримки дитячого читання, таких, як «Канікули з книгою» (програма літніх читань у бібліотеці), обласна бібліотечна акція «Читай – і стань успішним!» (2008-2012), нова обласна бібліотечна акція «П'ять сходинок до успіху: увімкни бібліотеку!», обласний Відкритий Урок Читання та його особливу форму «Бібліотечний Літературний Марафон», літературний салон «Зустрічі без прощань».

Вже згаданим проектам «ПрофіСтарт: юні обирають майбутнє» (розрахований на 2012-2015 роки), «17-та сторінка нон-стоп» та проекту «Здорова хвиля» присвячені окремі

розвідки від їхніх координаторів – Андрія Кличановського, Оксани і Кирила Стремоусових.

Стаття Альони Ліпкіної «Играя – познавай» розповідає про цікавий досвід бібліотеки з краєзнавчої роботи. Творчим колективом бібліотеки було створено набір із настільних ігрових мап «Мандруємо Херсонщиною»: «У пошуках знайомих незнайомців» (тварини Херсонщини), «Зелене диво Херсонщини» (рослинний світ рідного краю), «Херсонські ерудит-мандри», інтелектуально-пізнавальна гра «Етнічний калейдоскоп Херсонщини», «Лицарі Таврійського краю» (козацтво на Херсонщині), настільна гра «Літературний круїз».

Різнобічну діяльність сектору документів іноземними мовами, зокрема співпрацю із волонтерами Корпусу Миру, вподобаний відвідувачами «English Club», висвітлили співробітники сектору та Мері Бет Феєр – волонтер Корпусу Миру, що нині працює в бібліотеці.

Стаття «Я + Інтернет» у рубриці «Ювілеї» відкрила новий погляд на дитячу бібліотеку та її Інтернет-центр зокрема як осередок цікавих і доступних для наших читачів нових інформаційних технологій.

Херсонська обласна бібліотека для дітей віддавна була і залишається місцем, яке плекає дитячі таланти і допомагає їм розвиватися. У журналі цьому питанню присвячена рубрика «Рік дитячої творчості». У ній розповідається про творче об'єднання юних журналістів «Струм», що діє на базі бібліотеки, та колективну збірку їхніх робіт «Територія слова». Також у журналі знайшлося кілька сторінок й іншим нашим клубівцям, із літературної студії «Контур», та їхнім творчим роботам. А стаття «“Котячі” історії довжиною в десять років» висвітлює ще одну грань дитячої творчості наших читачів – у театрі-студії «Чеширський кіт».

Талановитими є не тільки наші читачі, але й бібліотекарі. Це довела поетична сторінка журналу, яка презентує вірші співробітників обласної бібліотеки для дітей: Надії Звягінцевої, Оксани Стремоусової, Юлії Чернієнко.

І наостанок у спецвипуску «Русского Просвещения» вміщено рекламу-огляд найкращих видань, які надійшли до нашої бібліотеки та пропонуються для читання всім бажаючим.

Це видання стало можливим завдяки багаторічній співпраці Херсонської обласної бібліотеки для дітей та навчально-виховного комплексу № 51 ім. Г. Потьомкіна, директор якого є водночас головним редактором «Русского Просвещения». Сто екземплярів першого накладу журналу було надано редакцією журналу бібліотеці і розповсюджено серед бібліотечного загалу Херсонської області – у першу чергу, серед тих бібліотек, які обслуговують дітей. Ми також мали приємну можливість подарувати цей випуск журналу нашим численним партнерам, а також спеціальним гостям бібліотеки, що активно беруть участь у бібліотечних проектах (зокрема, проєкті «17 сторінка нон-стоп», всім учасникам Ярмарку бібліотечних інновацій «Бібліокре@тив-2013»). Завдяки другому накладу цього числа «Русского Просвещения» його примірники надійшли також і у всі шкільні бібліотеки міста.

Віддавна свою творчу діяльність бібліотека просуває за допомогою регіонального *телебачення та радіомовлення*. Місцеві телерадіоканали (ХОДТРК «Скіфія», «ЯТБ», «ВТВплюс») зазвичай присвячують їй кілька хвилин ефірного часу у щоденних випусках новин або навіть цілу телепередачу.

Так, у 2012-2013 руках телеканалом "Скіфія" було відзнято і продемонстровано ряд тематичних відеосюжетів:

- про круглий стіл у ХОБД щодо присвоєння бібліотеці імені Дніпрової Чайки;

- про старт літературного конкурсу "ФантФест" у рамках "Гоголь-фентезі" та першоквітневий "Сорочинський ярмарок" ідей у бібліотеці;

- про відкриття на Херсонщині Всеукраїнського тижня дитячого читання та проведення обласного фіналу Всеукраїнського конкурсу "Найкращий читач України-2013";

- про організоване центром "Вікно в Америку для майбутніх лідерів" Херсонської обласної бібліотеки для дітей

спілкування херсонських лідерів шкільного самоврядування з ровесниками із США;

- про фінал конкурсу «CD і читай! Буктрейлери» у форматі церемонії вручення премії «Оскар»;

- про святкову програму волонтерського фестивалю учасників акції «П'ять сходинок до успіху: увімкни бібліотеку!» та старт Програми літніх читань;

- про Фінал I року проекту "ПрофіСтарт: юні обирають майбутнє", який Херсонська обласна бібліотека для дітей реалізує спільно з обласним центром зайнятості, районними бібліотеками для дітей, школами та РЦЗ, за підтримки управління культури та департаменту освіти і науки, молоді та спорту ОДА;

- про ряд відеоконференцій по Skype лідерів шкільного самоврядування, організованих Херсонською ОБД, міським управлінням освіти та колегами із Донецька, Сімферополя та Тернополя; діти також мали можливість поспілкуватися із підлітками з США (штат Масачусетс);

- про прес-конференцію з нагоди конгресу письменників-фантастів «Затерянный мир», що відбулася у обласній бібліотеці для дітей;

- про стартову акцію проекту з популяризації здорового способу життя "Здорова хвиля", який Херсонська ОБД реалізує за підтримки управління освіти Херсонської міської ради;

- про інтелектуально-спортивний квест "Перемагай з книгою!", організований ХОБД з нагоди Року спорту та здорового способу життя в Україні, "Євро-2012" та наступних літніх Олімпійських іграх; захід відбувся 14 червня 2012 - у залах бібліотеки та на ганку, а також у довколишніх парках Херсона тощо.

Та співпраця бібліотеки і місцевого телебачення не обмежується тільки розповіддю про реалізовані бібліотечні задуми. Протягом 2009-2011 років час від часу на місцевих телеканалах демонструвалася окрема бібліотечна відеопродукція, зокрема відеоролики «CD і читай!», «Читання – шлях до успіху».

У 2012 році бібліотека звернулася до керівництва обласної

телерадіокомпанії «Скіфія» з проханням про показ відеороликів Херсонської обласної бібліотеки для дітей в зручний для родинного перегляду ефірний час як соціальних. І вже напередодні Тижня дитячого читання у березні місяці демонструвалися бібліотечні буктрейлери «Гойдалки над степом», «Магія книжкових фей», «Єгиптологія – книга для тебе», ролик «Сімнадцята сторінка» та ін. Весь весняний «передканікулярний» період за допомогою відеореклами анонсувалися бібліотечні заходи. Що є особливо важливим – у відео було вказано дату, час початку заходу, відділ, в якому він відбуватиметься, та адресу, за якою можна знайти бібліотеку.

А наприкінці серпня – на початку вересня 2012 р. на великому екрані, що розташований на одній з центральних вулиць міста Херсона – вулиці Суворова – демонструвалася серія знятих бібліотекою відеороликів як промоція акції «До школи з книжковим букетом».

Варто відзначити, що бібліотека активно впроваджує відеорекламу у власну роботу, і вже знято цілу серію рекламних відеороликів, які демонструються не лише на телебаченні, але й під час масових заходів, творчих акцій бібліотеки, які пропагують бібліотеку й у Всесвітній мережі (організували й підтримуємо власні канали на YouTube⁵).

У бібліотеки склалася добра багаторічна традиція співпрацювати і з місцевими **радіостанціями** (обласне проводове радіомовлення, FM-радіостанції «Таврія», «Софія»).

У щотижневих радіовипусках ми рекламуємо найсвіжіші події з життя нашої бібліотеки, запрошуємо цільову аудиторію взяти участь у заходах, які відбуватимуться у книгозбірні протягом наступного тижня, оглядаємо нові надходження тощо. Щочетверга бібліотекарі – представники різних структурних підрозділів бібліотеки (за графіком, який координує інформаційно-бібліографічний відділ) записують власний виступ, який неодноразово виходитиме в ефір протягом кількох наступних днів. «Позапланові» ефіри зазвичай приурочені до

⁵ <https://www.youtube.com/user/vbpi1> - офіційний канал бібліотеки.

важливих подій у житті бібліотеки або ж пов'язані з реалізацією соціально значущих програм. Наприклад, інтерв'ю організаторів та учасників цьогорічної Програми літніх читань “Канікули з книгою” не лише звучали щоденно протягом липня-серпня у випусках новин, а й увійшли до авторських програм на радіо “Таврія”. Так, в гостях у програми “Крок у доросле життя” (автор Ірина Руда) побували Наталія Кацарська, завідувача сектором абонементу Херсонської ОБД, та читачі бібліотеки – учні Херсонської гімназії № 20 ім. Б. Лавренюва Павло Прохоров та Євгеній Чикиш⁶.

Маємо приємну статистику: до бібліотеки все частіше стали звертатися юні читачі зі своїми батьками чи бабусями, які прагнуть активно взяти участь у завше цікавих та креативних бібліотечних заходах, про які почули чи прочитали у ЗМІ.

У радіоєфірі бібліотека інформує про власні клуби на різні смаки й читацькі інтереси, про найвизначніші заходи, програми літніх читань, ігри та конкурси, про найкращі книжкові новинки бібліотеки, важливі події в житті книгозбірні, про зустрічі із письменниками, відомими як на Херсонщині, так і в усій Україні, а також із видатними людьми нашого краю і про численні власні інноваційні проекти.

Бібліотека має розповсюджену в Інтернеті мережу веб-представництв: власний сайт (до речі, улітку 2013 року була створена нова його версія, більша сучасна й приваблива, зручніша у користуванні), сторінки у соцмережах Facebook, Вконтакті, Twitter, бібліотека веде кілька власних тематичних та адресних блогів. Наприклад, блог методичної служби - «Увімкни бібліотеку!», блог структурного підрозділу - «Інтернет-центр ХОБД»; блоги окремих проектів та акцій - «ПрофіСтарт: юні обирають майбутнє», «Бібліотечні волонтери Херсонщини», «30.09. Святковий веб-квест»; англomовний блог волонтерів Корпусу Миру в бібліотеці - «American Express for future

⁶ Запис цього ефіру можна прослухати у подкасті бібліотеки чи з її веб-сервера: http://vbpi.blogspot.com/2013/08/blog-post_27.html

leaders»; блоги бібліотечних клубів - «Польський клуб "Przyjaźń"», «Літературна студія «Контур» тощо.

Наша бібліотека обмінюється веб-кнопками та новинами і з сайтами своїх партнерів (зокрема, із сайтом книжкового магазину «Гувернер», фестивально-конкурсним проектом «Гоголь-фэнтези», міським веб-проектом «Шкільний форум»).

Херсонська обласна бібліотека для дітей намагається у своїй рекламній діяльності використовувати найсучасніші методики, аби бути в очах юного покоління більш привабливою, такою, що відповідає його потребам і очікуванням.

Так, у вересні 2011 року, напередодні Всеукраїнського дня бібліотек, ми розмістили власний QR-код із контактною інформацією українською та англійською у вітрині бібліотеки, а згодом цей код з'явився у рекламно-інформаційному виданні «Бібліотека для генерації Google», а також у веб-ресурсах книгозбірні.

Напевне, мрія кожної бібліотеки – це реклама, яка сама себе розповсюджує, доносячи потрібну для цільової аудиторії інформацію.

Така *«реклама на колесах»* є і у нашої бібліотеки: ми розмістили інформацію про свою книгозбірню на міському тролейбусі, який з 19 квітня 2012 року курсує Херсоном і щодня рекламує нашу бібліотеку і запрошує до читання сотні мешканців обласного центру, повідомляючи її реальну і віртуальну адреси, а також надихаючи своїм яскравим логотипом (книжка із п'ятьма різнокольоровими стрічками-закладинками) і слоганом «Читай! Пізнавай!».

1 червня 2012 року уперше було проведено святкову акцію «БібліоБус», під час якої відбулася поїздка-екскурсія дітей-волонтерів та бібліотекарів із районів Херсонської області вулицями міста на автобусі з рекламною інформацією про ХОБД. Унікальність цієї акції полягала в тому, що екскурсоводами для дітей і колег були відомі краєзнавці та херсонські письменники. Ця акція стала важливою складовою святкового фіналу «Читай. Думай. Твори» обласної бібліотечної

акції «Читай – і стань успішним!» (2008-2012). Оскільки перший досвід видався вдалим, то ми повторили його ще двічі під час інших бібліотечних заходів, зокрема, під час Південноукраїнського міжрегіонального ярмарку бібліотечних інновацій «Бібліокре@тив-2013».

Ми розміщували рекламу бібліотеки не тільки на, але і у транспорті, зокрема, в автобусах, що курсують трьома маршрутами (листівки формату А4), а також організували розміщення рекламних постерів на спеціальних вуличних тумбах, розміщених у всіх мікрорайонах обласного центру.

Херсонська обласна бібліотека для дітей є ініціатором численних акцій, які проводяться разом із органами місцевої влади та громадськими організаціями. Так, ідею першOVERесневої **акції** «До школи з книжковим букетом» Херсонської обласної бібліотеки для дітей, міського управління освіти та Центру української книги підтримали управління освіти і науки Херсонської облдержадміністрації та безпосередньо голова облдержадміністрації.

Якщо не всі читачі можуть піти до бібліотеки, то бібліотека іде до них. Із **бібліовізитами** вирушаємо до херсонських шкіл, у місцеві парки та сквери – аби донести дітям і дорослим думку про те, що читати – це не просто модно чи круто, в першу чергу, читати – це весело і дуже приємно! Наприклад, 1 червня 2013 року у Потьомкінському сквері Херсона відкрилась «читальня» в рамках традиційної програми «Літні читання». На відкритому парковому просторі бібліотекарі обласної бібліотеки для дітей запросили юних херсонців до читання, а також запропонували їм серію літературних ігор. Такі читання на свіжому повітрі, реклама бібліотеки та її книг у міських парках у теплу пору року стали для нас традиційними.

Ще наша бібліотека не тільки мріє, але і робить потрібні кроки для того, аби їй було присвоєне ім'я непересічної української письменниці, громадського діяча і педагога – Дніпрової Чайки, яка багато років мешкала в нашому місті, і якийсь час навіть на вулиці, на якій розташована наша бібліотека

сьогодні. Якщо бібліотека носитиме це ім'я, вона стане більше авторитетною і впізнаваною серед громадян.

Варто відзначити, що така постійна й різнобічна рекламна діяльність Херсонської обласної бібліотеки для дітей дає свої результати. Особливо популярними для багатьох херсонських родин (батьків, дітей – зовсім малих і більш дорослих) стали недільні дні у бібліотеці, коли діти мають можливість відвідувати її численні клуби, читати книги, грати в настільні ігри, увійти в мережу Інтернет через комп'ютери в Інтернет-центрі, iPad'и у секторі документів іноземними мовами, чи через власні пристрої, скориставшись бібліотечним Wi-Fi, подивитися 3D-сеанс у медіацентрі і багато чого іншого, а дорослі – відвідати «Школу для батьків», ознайомитися зі свіжою періодикою, взяти книги для власного читання і для своїх дітей.

Дуже важливо відчувати, що наша бібліотека є необхідною для всіх її різного віку і різних уподобань користувачів. А ще приємно стає, коли діти й дорослі приводять до бібліотеки своїх друзів і знайомих, бо така особиста схвальна рекомендація завше є найдієвішою: рекламна акція «Приведи друга!» також є однією із традицій бібліотеки, набуваючи щороку нового формату.

Ми активно залучаємо дітей-волонтерів, наших клубівців та учасників масових заходів до розповсюдження реклами про бібліотеку. Так, ми заохочували учасників конкурсу «CD і читай! Буктрейлери» активно коментувати побачене ними під час змагань у бібліотеці на своїх сторінках у соцмережах, ділитися враженнями про бібліотечні відділи та послуги.

Юні журналісти з нашого прес-клубу «Струм» активно беруть участь у різних культурних подіях, зокрема, Міжнародному театральному фестивалі «Мельпомена Таврії» (м.Херсон), Міжнародному фестивалі аматорського кіно «Кінокімерія», і, звісно, в масових заходах нашої бібліотеки, про що потім звітують на сторінках місцевих газет («ВГору», «Бивні», «Джерела» тощо) своїми статтями, рецензіями та інтерв'ю.

А юні поети з літературної студії «Контур» - неодмінні учасники поетичних фестивалів та конкурсів («Поетичний вернісаж», «Наша земля – Україна», «Мова моя калинова», «Джерельце», «Антр-Акт» тощо). Так, нещодавно, вони читали вірші на головні вулиці міста під час Фестивалю сучасної міської культури «Suvorov street fest» з нагоди 235-річниці заснування міста Херсона, - звичайно ж, під логотипом нашої бібліотеки.

Бібліотечна реклама наразі добре спрацьовує, виправдовує своє призначення: привертати увагу до головної дитячої книгозбірні області. Але не відстає лише той, хто не зупиняється, тож будемо продовжувати нашу рекламно-промоційну діяльність і надалі, вдосконалюючи опановані методи і застосовуючи нові, бо наша мета – аби молоді люди, виховані на мудрих книгах, стали успішними самі і вивели нашу державу на новий рівень розвитку.

Віртуальний аудіопроект «Казочка на добраніч»

*Ракиша Анжела Борисівна,
головний бібліотекар
відділу обслуговування дошкільників та учнів 1-4 класів,
автор-розробник проекту*

Веб-проект «Казочка на добраніч» створений у Херсонській обласній бібліотеці для дітей на початку 2013 року (<http://library.kherson.ua/kazka/>). Його основна цільова аудиторія – діти та їхні батьки, бібліотекарі, учителі, вихователі.

Прошу уваги я хвилинку!

Дорослі, діти, веб-сторінку

Цю перегляньте неодмінно

Разом із донькою чи сином.

Є там ліки діткам на ніч –

Веб-сайт “Казка на добраніч”!

Цими рядками розпочинається підготовлена розробниками проекту разом з колегами презентація сайту. Обраний «поетизований» формат презентації дозволив технічну річ (знайомство з інтерфесом веб-проекту) перемістити у площину родинного спілкування, домашнього дозвілля. Тож у огляді проекту ще декілька разів звертатимемось до уривків із сценарію презентації, які лаконічно й просто звертають увагу на структуру контенту та навігаційні елементи.

Проект, розрахований на різні вікові групи дітей, може використовуватися як для індивідуальної роботи з малюками, так і для масових заходів у школах, дитячих садках, дитячих будинках сімейного типу, прийомних сім'ях, лікарнях, інтернатах, санаторіях.

Цілями зазначеного проекту є:

- популяризація читання серед дітей;

- розширення кругозору дітей;
- закріплення усвідомлення того, що казки можна слухати й читати через Інтернет;
- популяризація сучасної дитячої казки;
- допомога батькам у вихованні дітей;
- організація дозвілля дітей;
- методична допомога вчителям та вихователям при проведенні занять для дітей та дорослих;
- збереження сімейних традицій домашнього читання та традицій нашого народу;
- опосередковано - широка поінформованість читачів, користувачів бібліотеки (бібліотекарів, учителів, вихователів, батьків і дітей) про неї як про сучасний інформаційно-освітній та методичний центр.

Для аудіопроекту ретельно відбираються казки, які стануть у пригоді в будь-якій ситуації, враховуються смаки різновікової аудиторії та особливості нашого краю. Хочемо, щоб казка приносила у родину задоволення, добро та приємне спілкування з книгою.

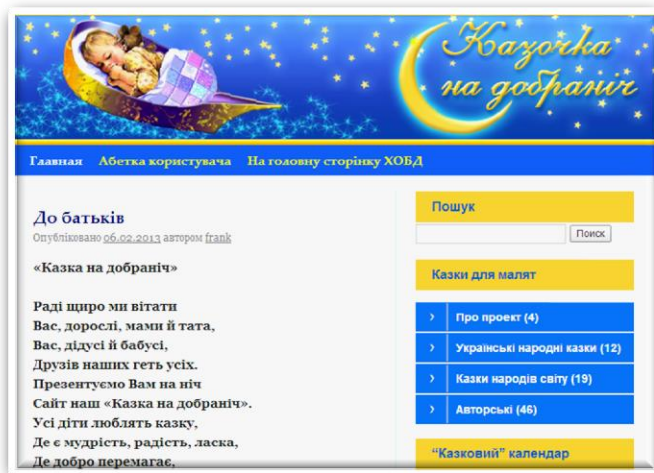
Пропонуємо казки
 Ми вам на усі смаки.
 Тут казки народів світу,
 Про тварин, - їх люблять діти.
 Є про звичаї народні,
 Є написані сьогодні.
 Люблять казку всі малята.
 Як же їх не почитати!
 Отже, слухайте, читайте,
 Казку на ніч вибирайте!

Тексти казок начитують наші бібліотекарі, обираючи інтонацію, яка заспокоює дитину, сприяє здоровому сну. Це не дикторське, професійне виконання – казка звучить так, як зазвичай її прочитала б малюкові його мама.

Бо всі дітки люблять казку,
 Де є мудрість, радість, ласка,

Де добро перемагає,
Де фантазія витає.
І в уяві у дитячій
Ніколи герой не плаче,
Завжди слабших захищає, -
А зло силу всю втрачає.

При прослуховуванні аудіоказки дитина зосереджена тільки на тексті, її не відволікають відео та інші сторонні ефекти.

Веб-сайт має зручну навігацію, верхнє та основне меню, кнопку повернення із кінця сторінки. В основному меню знайдете інформацію «Про проект». У цьому розділі є звернення «До батьків» та інших дорослих користувачів. Не забули ми написати і «Абетку користувача» - своєрідну «інструкцію» з користування ресурсом. А про відкриття проекту ми розповіли у рубриках «Презентація проекту» та «Фото з презентації проекту».

Всі казки згруповані у три розділи: «Українські народні казки», «Казки народів світу», «Авторські». Але для користувачів проекту це не єдина підказка, є ще «хмара» міток, за допомогою яких можна відібрати казки за іншими ознаками –

мовою, тематикою, жанром тощо. «Казковий календар» дозволяє переглядати казки за датою їх опублікування у сайті.

Оснащено веб-сайт і формами зворотного зв'язку та лічильниками відвідування.

Ідея створення цього проекту виникла за результатами спостережень та аналізу проведення заходів для дітей у інтернатах, центрі соціально-психологічної реабілітації для дітей, школах, дитячих садках та дитячих закладах, а також у бібліотеці – зокрема занять для батьків «На наші гарні книжечки чекають ваші малюки», при розгляді тем «Навіщо читати дитині», «Що і як читати дітям», «Секрети для дорослих, або як стати батьками читаючої дитини» (http://xobd-news.blogspot.com/2013/05/blog-post_26.html та ін.)

Для ознайомлення широкого загалу з веб-проектом «Казочка на добраніч» бібліотекарями проведено ряд рекламних заходів.

«Тато, мама, я – читайликів сім'я!» – під такою назвою 24 березня 2013 року в обласній бібліотеці для дітей відбулося родинне свято, на якому допитливі малюки та їхні батьки дізнались про відкриття на сайті Херсонської обласної бібліотеки для дітей даного проекту (http://xobd-news.blogspot.com/2013/03/blog-post_25.html).

1 квітня цього ж року під час старту Першого літературного конкурсу «ФантФест» серед дітей та молоді в рамках V Міжнародного фестивалю мистецтв «Гоголь-фентезі» (<http://www.youtube.com/watch?v=5XwVb25mnSg>) гостей та учасників також було ознайомлено із цим Інтернет-ресурсом.

25-26 червня 2013 року у Херсонській обласній бібліотеці для дітей відбувався Південноукраїнський міжрегіональний ярмарок бібліотечних інновацій «БібліоКре@тив-2013», під час якого учасникам – колегам із сусідніх регіонів України та з Києва – також було презентовано цей новий проект, вручені прапорці з логотипом та адресою проекту.

У період літніх канікул при відвідуванні бібліотеки дітям-читачам ВО 1-4 класів та їхнім батькам також дарувалися прапорці, а у дитячих садках міста під час реалізації літературної програми для дошкільнят «Домовичок-казковичок» протягом квітня-червня в інформаційних куточках для батьків розкладено візитівки з адресою веб-проекту «Казочка на добраніч». (Подробиці читайте: http://xobd-news.blogspot.com/2013/04/blog-post_24.html).

Рекламу веб-проекту можна побачити й у соціальних мережах Facebook та ВКонтакте. (Наприклад, <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=544750425568989&set=pb.201038439940191.-2207520000.1379873556.&type=3&theater>); (http://vk.com/noviy_poglad_official).

Веб-проект «Казочка на добраніч» стає більш популярним, цікавим та затребуваним серед батьків та дітей, про що свідчать показники його відвідування, відображені на лічильниках від популярних рейтингових систем.

«БібліоTV»

– телебачення, яке запрошує до читання

*Крижановська Ольга Володимирівна,
завідуюча відділом естетичного виховання*

Проект «БібліоTV», який з успіхом реалізує Херсонська обласна бібліотека для дітей, було започатковано ще у 2007 році. Його суть полягає в просуванні бібліотечних послуг та бібліотечної книги засобами цифрового відео й телебачення.

У складі авторської групи – працівники бібліотеки та читацький актив (учасники театру-студії «Чеширський кіт», творчого об'єднання юних журналістів «Струм» та ін.), які самостійно справляються як із «художньою», так і з технічною частиною «кіновиробництва».

Відеоролики, виготовлені

командою проекту, використовуються:

1) для показу в інформаційній зоні бібліотеки, - переважно реклама та анонси наступних заходів;

2) для перегляду учасниками масштабних іміджевих заходів бібліотеки (з аудиторією від 150 до 300 глядачів), наприклад – ось це відео:

<http://www.youtube.com/watch?v=VY7j06SWwSw;>

3) як складова візуального ряду тематичних заходів (ток-шоу; літературних ігор, зустрічей з письменниками і т.п.) (приміром, під час щорічних Відкритих уроків читання <http://www.youtube.com/watch?v=0XYWDuJz5IU>);

4) для демонстрації на обласному телебаченні на умовах соціальної реклами (наприклад, ролики «Сідай і читай!» <http://www.youtube.com/watch?v=a202T98aJII> та «Читання – шлях до успіху» <http://www.youtube.com/watch?v=bRfRYvzINJU>, серія буктрейлерів 2012-2013 рр. демонструвались на обласному телеканалі «Скіфія»);

5) як відеовставка до окремих публікацій у веб-проектах бібліотеки: на її веб-сайті, у електронному журналі ЛітТерра (http://www.library.kherson.ua/pressclub/index.php?option=com_content&view=section&layout=blog&id=5&Itemid=37), на інформаційно-просвітницькому порталі „Права дітей” (http://www.kidrights.kherson.ua/kj/index.php?option=com_content&view=category&id=34&Itemid=55);

6) для розміщення на каналі бібліотеки в YouTube <http://www.youtube.com/user/vbpi1> та на сторінках представництв бібліотеки у соцмережах <https://www.facebook.com/library.ks.ua> та <http://vk.com/club17438738>.

The image shows a screenshot of a YouTube channel page. At the top, there is a banner with a colorful kite and a butterfly. Below the banner, the channel name is 'Херсонська ОБД імені Дніпрової Чайки'. The page features a video player showing children reading books. To the right of the video, there is a description in Ukrainian: 'Модерні послуги для сучасного читача 938 переглядів 1 рік тому. Запрошуємо пройтись разом з нашими юними читачами по залах Херсонської обласної бібліотеки для дітей! Трихвилинне відео - і безліч новітніх та програм, які авторам так хотілося у ньому показати... У ролик використано звукозапис групи "Дискотека Аварія" ("Недетское время" - :) для дуже навіть дитячого відео.'

www.youtube.com/user/vbpi1

Таким чином, проект у певних своїх складових адресований чотирьом різновеликим аудиторіям:

- 1) користувачам бібліотеки;
- 2) учасникам (дітям) та гостям (дорослим) бібліотечних масових заходів і творчих акцій;
- 3) телевізійній аудиторії місцевих телеканалів; - тобто усій громаді, й зокрема потенційним користувачам;
- 4) користувачам Інтернету.

Проект спрямований перш за все на ствердження іміджу читання як заняття сучасного та корисного; на формування образу сучасної дитячої бібліотеки як закладу модерного, здатного задовольнити вибагливі інформаційно-комунікаційні потреби дітей та підлітків 21-го століття.

На цю ідею креативну робочу групу проекту наштовхнули результати численних соціологічних досліджень, які підтверджують, що у структурі дозвілля дітей шкільного віку домінують перегляд телевізійних програм та комп'ютерні ігри.

Використати глобальну включеність дитини у візуальні канали інформації для того, щоб привернути її увагу до книги, читання, бібліотеки – так була визначена мета проекту «БібліоTV».

Застосування відеокomпонентів дозволяє досягти кращих успіхів у рекламно-інформаційній діяльності, залучати нових користувачів до бібліотеки, зокрема із числа найбільш «проблемної» групи – підлітків.

Останнім часом актуальності набув такий новий вид бібліотечної відеореклами, як *буктрейлер*. Команда проекту «БібліоTV» на початку 2012 року розпочала роботу в цьому напрямку. Тож під час Тижня дитячого читання 2012 року відбулась прем'єра одразу трьох буктрейлерів (http://volontery-ks.blogspot.com/2012/03/blog-post_25.html#comment-form).

А наприкінці того ж року стартував міський конкурс відеоробіт «CD і читай! Буктрейлери» серед читачів-учнів 9-11 класів міста Херсон, у рамках трирічного конкурсного проекту підтримки дитячого читання «Велика читацька пригода» (2010-

2013 рр.). Його організаторами виступили управління освіти Херсонської міської ради та Херсонська обласна бібліотека для дітей (<http://vbpi.blogspot.com/2012/10/cd.html>).

За умовами конкурсу учасники повинні були створити власний буктрейлер, відеорекламу книги чи окремого твору сучасної української, російської, зарубіжної літератури, книги письменника-земляка. Основна задача – цікаво, винахідливо прорекламувати книгу, подати стислі відомості про автора, які б допомогли зацікавити потенційного читача його творчістю, довести, що саме цей літературний твір, ця книга варті уваги читачів-ровесників. Журі конкурсу під час оцінювання брало до уваги знання літературного матеріалу, за яким створено буктрейлер; самостійність роботи; нестандартний підхід, креативні ідеї, застосовані у конкурсній роботі. На фінальне змагання вийшли 32 буктрейлери. Роботи учасників можна було переглянути у групі бібліотеки ВКонтакте (http://vk.com/videos-17438738?section=album_46911859).

Ось деякі літературні твори, за якими були створені конкурсні відеороботи:

Марк Леві, «Де ти?»;

Стівен Чбоскі, «Добре бути тихонею»;

Ричард Бах, «Чайка на ім'я Джонатан Лівінгстон»;

Карлос Кастанеда, «Мистецтво снобачення»;

Рей Бредбері, «Вино з кульбаб» (http://www.youtube.com/watch?v=EGN_ABbPzUM);

Алан Лазар, «Бродяга»;

Ірен Роздобудько, «Гудзик»;

Борис Акунін, «Левіафан»;

Люко Дашвар, «Райцентр»...

4 квітня 2013 року конкурс буктрейлерів завершився святковим бібліошоу в стилі церемонії вручення премії «Оскар», яке закривало програму Тижня дитячого читання на Херсонщині (<http://xobd-news.blogspot.com/2013/04/cd.html>).

З 2009 року як самостійна «гілочка» розвивається відеотворчість юних журналістів – учасників творчого

об'єднання «Струм». У сезоні 2012-2013 рр. «струмівці» не лише створювали власний відеопродукт для демонстрації в бібліотеці, а й взяли участь та стали дипломантами Міжнародного фестивалю аматорського кіно «Кінокімерія», у кіномарафоні «Фільм за тиждень» (http://vbpi.blogspot.com/2013/07/blog-post_7.html).

Наші відео проекти не залишились поза увагою професійної спільноти й здобули перемогу у номінаціях конкурсів «БібліоКіноФест»⁷ та «БібліоКіноФест 2.0»⁸ (у регіональному конкурсі ярмарку бібліотечних інновацій в Сімферополі).

Проект «БібліоTV» продовжує свою роботу. За час його дії Херсонська обласна бібліотека для дітей стала «візуально впізнаваною» в громаді, у професійних колах освітян та бібліотечних працівників інших систем та відомств, серед школярів через візуальний образ, створений відеороликами (адже переважна більшість їх знята безпосередньо в інтер'єрах книгозбірні). Залучення останніх до кола користувачів є фактором певного позитивного впливу на розв'язання проблеми дитячої бездоглядності, профілактики підліткової злочинності. Адже бібліотека пропонує дітям у позашкільний час безпечний та сприятливий для інтелектуального й духовного розвитку простір.

⁷ «Сучасна бібліотека для дитини й родини», <http://youtu.be/AjOhpCIS7BA>

⁸ «Один день із життя, або Як народжуються мрії»,
http://youtu.be/IEs_sTqvh3A

*Номінація «Обслуговування користувачів-дітей.
Реалізація творчих проєктів та програм
щодо підтримки дитячого читання»*

Обласна бібліотечна акція «П'ять сходинок до успіху: увімкни бібліотеку»

*Матеріали узагальнила:
Попова Наталія Федорівна,
заступник директора з наукової роботи*

1 червня 2013 року, у Міжнародний день захисту дітей, в концертному залі Херсонського училища культури відбувся III Фестиваль волонтерських команд Херсонської області «KsVolonterFest. Сходинка перша».

Фестивальна програма підсумовувала перший сезон роботи бібліотечних волонтерів Херсонщини у новій акції на підтримку дитячого читання, яка прийшла на зміну попередній, добре відомій у професійних колах в Україні акції «Читай – і стань успішним!» Новий формат обласних волонтерських фестин передбачає запрошення щороку бригад із 5 районів/міст обласного підпорядкування, із тим, щоб за 4 роки волонтери із усіх 20 адміністративних центрів Херсонщини змогли взяти участь у заходах, якими підсумовується робота волонтерських бригад на протязі чергового сезону.

П'ятірка – символічне число для нового формату обласної бібліотечної волонтерської акції. По-перше, акція триватиме **п'ять** років (2012-2017), по-друге, структурно програма має **п'ять** основних компонентів (модулів).

Нарешті, «**П'ять** сходинок до успіху: увімкни бібліотеку!» - назва цього нового проєкту на підтримку дитячого читання, що реалізується за ініціативою обласної бібліотеки для дітей.

Отож, **п'ять** кращих волонтерських бригад області - Каланчацька, Горностаївська, Голопристанська, Чаплинська та

Херсонська (бібліотеки-філії №22 міської ЦБС) були запрошені до участі у фестивалі 2013 року.

За програмою заходу відбулися:

- "Читальня у парку" - святкова ігрова програма, у якій зможуть взяти участь не лише волонтери, а й інші херсонські школярі, що прийдуть святкового дня до Потьомкінського скверу;

- волонтерські "показові" виступи на сцені Херсонського училища культури;

- нагородження дипломами учасників фестивалю - активних "промоутерів" читання та кращих дитячих книг;

- презентація та офіційний старт Програми літніх читань "Канікули з книгою - 2013" у Херсонській області.

Паралельно з волонтерською фестивальною програмою працював професійний модуль **"ПроЧитання дітям"**, участь у якому брали керівники районних та центральних міських бібліотек для дітей області.

Проект «П'ять сходинок до успіху: увімкни бібліотеку!» стартував на Херсонщині у жовтні 2012 року.

Його **мета**: привернути увагу до проблеми дитячого читання та його ролі у становленні особистості дитини, досягнення нею життєвого успіху. Створення позитивного образу книги та бібліотеки у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку, прищеплення любові до читання як заняття цікавого й сучасного.

Ініціатором акції і виконавцем на обласному рівні виступає обласна бібліотека для дітей, а співвиконавцями – районні/центральні міські бібліотеки для дітей, міські та сільські дитячі бібліотеки, публічні і шкільні бібліотеки області. Районні/центральні міські бібліотеки для дітей виконують також роль регіональних організаторів акції.

Організаційне сприяння у проведенні акції надають управління культури Херсонської обласної державної адміністрації (Положення про акцію затверджено наказом управління; розпорядчими документами управління супроводжується проведення обласних заходів акції; для проведення волонтерських фестивалів та придбання книжкових призів для бібліотек-учасниць залучаються певні централізовані кошти), а також Департамент освіти і науки, молоді та спорту ОДА (лист підтримки бібліотечної волонтерської акції).

Завдання акції: формування волонтерських бригад із підлітків – учнів 5-9 класів, для організації читання кращих творів української та зарубіжної дитячої літератури, дошкільникам і учням 1-4 класів, проведення розважально-ігрових та конкурсних заходів, спрямованих на заохочення дітей до самостійного та родинного читання. Поповнення фондів бібліотек-учасниць сучасною дитячою літературою, з урахуванням пропозицій волонтерів, сформованих за підсумками роботи в акції.

Підлітки віком від 10 до 16 років, окрім того, що читають дошкільникам та молодшим школярам улюблені книги, ще й проводять акції «Радість читання» у школах, дитячих садочках,

притулках, на вулицях; допомагають складати списки кращих, на думку дітей, книг, якими в ході реалізації програми поповнюються фонди бібліотек-учасниць; беруть активну участь в організації читацьких конкурсів у дитячих бібліотеках.

Структурно акція включає в себе компоненти, спрямовані на відзначення кращих читачів та бібліотек, створення інноваційних методик залучення дітей та підлітків до читання, з метою виконання основних завдань, визначених у «Концепції Державної цільової програми підтримки та розвитку читання на період до 2015 року», яка розглядає читання як основний засіб розвитку інтелектуального потенціалу нації.

Акція «П'ять сходинок до успіху: увімкни бібліотеку!» логічно продовжує попередню, «Читай – і стань успішним!», яка стартувала у 2008 році, за спільним наказом управління культури і туризму та управління освіти і науки Херсонської обласної державної адміністрації (наказ від 19.02.2008 р. № 491/16), і тривала так само протягом п'яти років.

Кращі у кожному з районів волонтерські бригади щорічно брали участь у обласних волонтерських форумах – фестивалях та конкурсах, програма яких зазвичай передбачала і сценічні виступи під час гала-концертів чи бібліошоу. Від початку акції відбулося чотири таких огляди волонтерської майстерності, і щоразу волонтери вражали добрим гумором, щирим патріотизмом, любов'ю до книги та читання, вправно та творчо виконували усі завдання.

Щороку ці завдання змінюються та модифікуються. Так, під час фестивалю волонтерських бригад у 2009 році сценічними конкурсами були візитна картка «Мій край в легендах та піснях» та поетична сторінка «Хвала тобі, бібліотеко!», інтерактивний конкурс «Літературні заморочки» та вистави «Бібліотечного театру мініатюр». У 2010 році, під час Першого обласного конкурсу, волонтерським бригадам було запропоноване творче змагання «Казка, й нічого крім правди». У 2011 році, в рамках проекту «KsVolonterFest – лабораторія успіху у форматі web2.0», відбувся Другий фестиваль бібліотечних волонтерських бригад,

який збагатив волонтерський доробок «візитними картками» волонтерських бригад у стилі КВК. До речі, саме проекту «KsVolonterFest», підтриманому Програмою «Бібліоміст», завдячуємо вихід у світ збірки «Волонтери рекомендують...»⁹ (Херсон, 2011).

Оригінальними літературно-ігровими програмами, презентаціями своєї волонтерської діяльності у форматі «печакуча» та презентаційними відеороликами вражали волонтери маленьких читачів ОБД - гостей конкурсної програми 2012 року. Разом з волонтерами вони стали учасниками шоу-анімації на ганку бібліотеки, взяли участь у вуличній ході «Перемагай з книгою!» та літературних розвагах у парку, у святковій програмі з церемонією нагородження, а також у літературно-краєзнавчій екскурсії «Бібліотечний автобус».¹⁰

Підсумовуючи у червні 2012 року здобутки акції (а це питання було винесене на розгляд колегії управління культури ОДА), зробили висновок: бібліотеки-учасниці акції в основному досягли її мети, спираючись на ідею волонтерства - справили позитивний вплив на читацьку активність дітей та підлітків.

Значущою складовою успіху і попередньої, і теперішньої акції є, безперечно, поповнення фондів бібліотек-учасниць сучасною дитячою книгою: адже бібліотеки-учасниці обласних фестивалів та конкурсів отримували як призи за перемогу добірки книг для дітей.

До участі в акціях долучилися усі без винятку спеціалізовані бібліотеки для дітей, а також понад 50% публічних бібліотек, що обслуговують юних читачів, причому у таких районах, як Білозерський, Каховський, Цюрупинський,

⁹ Волонтери рекомендують : збірник / уклад. О. В. Крижановська. – Херсон, 2011. – 36 с.; Режим доступу :

http://www.library.kherson.ua/librarians/images/stories/pdf/volontery_rekomenduj_utj.pdf

¹⁰ Фоторепортажі про святковий фінал акції опубліковані у альбомах бібліотеки в соціальній мережі Facebook -

<http://www.facebook.com/library.ks.ua#!/library.ks.ua/photos>

Чаплинський, частка залучених до участі бібліотек варіюється від 76 до 95%.

Бібліотеки-організатори акції націлюють і заохочують своїх волонтерів до використання в роботі з дошкільниками та молодшими школярами ігрових форм роботи: вікторини, конкурси, «хрестики-нулики» (автор цієї ігрової форми – Білозерська ЦДБ, виставивши її на Ярмарку інновацій, поширила її і серед інших дитячих книгозбірень області).

Широко застосовуються і такі інтерактивні форми, як читання з малюванням (ілюстрацій до прочитаного твору, або ж малюнків, що відображають емоції дітей, викликані прослуханням), читання зі смайликами (Чаплинська ЦДБ), інсценізації за творами дитячої літератури та казками (Білозерська, Голопристанська, Цюрупинська ЦДБ, Новокаховська МБ для дітей), читання з використанням лялькового театру – «настільного» (з власноруч виготовленими волонтерами паперовими ляльками) або з ляльками-«рукавичками» (бібліотеки Білозерського, В.-Олександрівського районів). Волонтерська бригада Білозерської РДБ навіть організовує «літні гастролі» волонтерського літературного театру до усіх дитячих садочків райцентру.

Бібліотеки-учасниці акції привнесли до її проведення власні інноваційні моделі, компоненти, методики. Так, Цюрупинською ЦДБ від початку реалізації акції було вироблено свій формат проведення акції – «Цюрупинщина читає дітям», що включає, крім загальних для всієї акції компонентів, ще й роботу клубів голосного читання «Світлячок», що працюють у 23-х бібліотеках району.

Ще одна риса, притаманна роботі в акції бібліотек цього району, а також Новокаховської МБ для дітей, Голопристанської та Великоолександрівської РДБ та ін. – організація системного навчання волонтерів. Варто відзначити також запропоновану Цюрупинською РДБ «естафету волонтерських поколінь», проведення Днів волонтерського самоуправління у Великоолександрівській РДБ, залучення волонтерів до роботи з

батьками юних читачів (з метою популяризації сімейного читання та заохочення батьків до читання дітям та разом з дітьми).

Не були забуті й іміджеві аспекти: волонтерські бригади розробляли власні емблеми або логотипи, обирали собі назви («Бібліо-арт-ватага» - бригада Голопристанської РДБ, «Феї райдуги» - бригада Цюрупинської РДБ, наприклад) і т. п. Під час обласних фестивалів та конкурсів волонтери отримували для своєї роботи набори спеціально виготовлених рекламних продуктів: кепки та торбинки з логотипами акції й бібліотеки, закладини, флаєри, книжки в подарунок – з есклібрисами акції. У місті з нагоди цих волонтерських фестон розміщувалися виготовлені в бібліотеці постери. Матеріали про роботу волонтерських бригад публікувалися на сторінках місцевої преси та збиралися, разом з іншими матеріалами, у портфоліо чи альбомах-літописах дитячого бібліотечного волонтерського руху.

До речі, ведення усіма районними бібліотеками-учасницями **фотоальбомів-літописів** акції є особливістю формату акції «П'ять сходинок до успіху: увімкни бібліотеку!»

Учасники Південноукраїнського ярмарку бібліотечних інновацій «БібліоКре@тив-2013» мали нагоду переглянути їх на спеціально організованій виставці-перегляді:

Бібліотекарі відзначають також, що діти, залучені до роботи волонтерами, стають ядром бібліотечного активу – зголошуються на участь у різноманітних заходах бібліотек, зокрема щорічних відкритих уроків читання до Всеукраїнського дня бібліотек, допомагають бібліотечним працівникам у оформленні виставок, інформаційних стендів, у проведенні бібліотечних уроків з бережного ставлення до книги тощо.

Обласною бібліотекою для дітей здійснюється організаційно-методичне забезпечення акції у області в цілому, моніторинг за її проведенням, інформаційна підтримка та PR у ЗМІ – в пресі, на обласному радіо та телебаченні, а також у Інтернеті – на сайті бібліотеки, в соціальних мережах Facebook¹¹ та ВКонтакте¹², на відеоканалі бібліотеки в YouTube¹³, презентація акції та кращих ініціатив бібліотек-учасниць у фахових групах в соціальних мережах.

Слід додати також, що обласні підсумкові волонтерські заходи щоразу переростали формат локальної події. Так, I обласний фестиваль бібліотечних волонтерських бригад був приурочений до проведення на базі ХОБД та дитячих бібліотек області Всеукраїнського саміту директорів обласних бібліотек для дітей і його фінальне бібліошоу відбулося на сцені Херсонського театру ляльок, із запрошенням до журі найавторитетніших фахівців України у сфері бібліотечного обслуговування дітей. До роботи за програмою I обласного конкурсу волонтерів мали змогу долучитися учасники Міжрегіонального ярмарку бібліотечних інновацій (Херсон, 2010). II обласний фестиваль волонтерів, як вже згадувалося, здобув підтримку міжнародної програми «Бібліоміст» і проходив як дводенний проект «KsVolonterFest – лабораторія успіху у форматі веб 2.0».

¹¹ Херсонська обласна бібліотека для дітей. – Режим доступу : <http://www.facebook.com/library.ks.ua>

¹² Херсонская обласная библиотека для детей. – Режим доступа : <http://vk.com/id40228045#/club17438738>

¹³ Херсонська ОБД. – Режим доступу : <http://www.youtube.com/user/vbpi1>

Паралельно, у рамках професійної програми, керівники дитячих бібліотек щороку презентують панораму участі бібліотек свого району в акції, аналізують її результати, визначають перспективні завдання щодо підтримки дитячого читання у області. У рамках акції районними бібліотеками налагоджені ефективні партнерства зі шкільними колективами та бібліотеками, дитячими садочками, творчими установами.

Районні бібліотеки не лише самі систематично й успішно працюють в акції, а й організували її ефективну методичну підтримку у своїх районах – шляхом проведення спеціальних семінарів та розгляду окремих аспектів діяльності у рамках інших методичних заходів.

Колективи кращих бібліотек для дітей ефективно використовують участь у акції для підвищення іміджу своїх закладів - оформили волонтерські куточки, розмістивши в них яскраві фоторепортажі, розміщують публікації у місцевій пресі, висвітлюють роботу волонтерських бригад у блогах своїх бібліотек та у соціальних мережах. Зокрема, публікують пости у створеному спільними зусиллями в ході реалізації акції колективному блозі «Бібліотечні волонтери Херсонщини»¹⁴, на сторінці групи «Бібліотекарі Херсонщини» у Facebook; виставляють власні відеоролики в YouTube.¹⁵

Акція триває, мотивуючи усіх її учасників – і маленьких читачів, і волонтерів, і бібліотекарів, до творчого спілкування й об'єднання навколо бібліотечної книги та дитячого читання.

¹⁴ Бібліотечні волонтери Херсонщини. – Режим доступу : <http://volontery-ks.blogspot.com/>

¹⁵ Наприклад, блог та відеоканал Білозерської РДБ - <http://bibliozerka.livejournal.com/>, <http://www.youtube.com/user/28anilegna>; блоги Каланчацької та Каховської РДБ - <http://detskay.blogspot.com/>, <http://kidsbiblioteka.blogspot.com/>.

З М І С Т

Чернієнко Ю. М. Грані творчості бібліотекарів, або Рекламна діяльність Херсонської обласної бібліотеки для дітей (2012-2013 роки)	3
Ракша А. Б. Віртуальний аудіопроєкт «Казочка на добраніч»	21
Крижановська О. В. «БібліоTV» – телебачення, яке запрошує до читання	26
Обласна бібліотечна акція «П'ять сходинок до успіху: увімкни бібліотеку».....	31

Редактор Н. Ф. Попова

Підписано до друку 12.04.2014. Тираж 30 пр.
КЗ «Херсонська обласна бібліотека ім. Дніпрові Чайки»
Херсонської обласної ради
Вул. Червоностудентська, 21, м. Херсон, 73000
<http://www.library.ks.ua/>

